

MOU-TE I VIURÀS HISTÒRIES INCREÏBLES !!!

Aproximació didàctica a la mobilitat sostenible.

Fitxa descriptiva d'una activitat d'aula.

Grup 8- professorat

Roser Jurado i Regué

INSTITUT MANUEL DE PEDROLO

Tàrrega

MOU-TE I VIURÀS HISTÒRIES INCREÏBLES!!!

L'Institut Manuel de Pedrolo és un centre públic de secundària i batxillerat de Tàrrrega. Estem sensibilitzats amb el medi ambient i cada curs proposem activitats i accions que puguin ajudar el medi ambient. Tenim un gran aparcament per a bicicletes, ja que molts alumnes utilitzen aquest transport. També tenim especial sensibilitat amb l'ecologia, l'impacte que pot produir l'acció humana en el medi ambient i la sostenibilitat.

El curs 2016-2017 tot l'alumnat del centre va participar en el concurs literari, tant el 1r i 2n cicle d'ESO amb expressió literària en prosa sota el tema "Cròniques d'abord: el transport públic en 40 línies" d'on van sortir infinitat d'històries divertides, entranyables, raríssimes, fantàstiques i també, molt reals i especials.

L'alumnat de 1r de Batxillerat amb el concurs d'idees: "Què faries per millorar el model de mobilitat de la teva ciutat?" on feien propostes raonades d'un o diversos àmbits d'actuació en els quals creien que es podria treballar per a canviar i/o modificar elements que afecten la mobilitat de la ciutat com podrien ser la reordenació del trànsit en alguns carrers, un carril bici, fomentar l'ús del transport públic...

El fet de participar en aquest concurs i tenir força èxit i participació per part de l'alumnat ha provocat que enguany dediquem dues sessions, a 4t d'ESO, dins l'assignatura de Llengua catalana i literatura per a poder preparar i orientar l'alumnat per a participar en el concurs de redacció. "Cròniques d'abord: el transport públic en 40 línies."

L'objectiu de la sessió és fer que l'alumnat s'adoni que té eines i idees suficients per a poder fer un bon redactat i escriure una història ambientada

Nom i cognoms: _____

Escola: _____

Curs: _____

Categoria: _____

en un transport públic que alhora sigui original i estigui ben escrita. La idea no és ajudar a fer el redactat sinó que donem les eines necessàries a



l'alumnat perquè ho pugui fer individualment i que el producte resultant sigui un èxit.

En primer lloc provoquem una reflexió general pel que fa als hàbits de mobilitat que té el nostre alumnat, alguns venen en cotxe, ja que els porten els pares però la majoria venen al centre caminant, en bicicleta i transport públic. També parlem dels desplaçaments que fan quan van per la ciutat, per les vacances, trajectes de casa a l'escola o de casa a les activitats extraescolars, tipus de vehicles que coneixem i la contaminació que provoquen. Hem fet una petita pluja d'idees que ens ha situat tant en els hàbits com en el tipus de transports i els trajectes que fan.

En segon lloc analitzem el títol "Cròniques d'abord: el transport públic en 40 línies" i expliquem i posteriorment fem buscar la definició de crònica i què significa abord . Com lliguen els 2 termes en un sol títol? És encertat?

En tercer lloc comencem a pensar i apuntem en una llista els diferents tipus de persones que segons el seu aspecte físic o l'actitud que adopten trobem en el transport públic i ens imaginem com són. L'alumnat n'escriu 5 i en fa una descripció acurada seguint unes pautes donades anteriorment.

RECURSOS EXPRESSIUS PER DESCRIBURE Genmagic.org

- Aspectes físics:

Cabells: llisos, negres, ondulats, castanys, rossos, llargs, curts, recollits, arrissats... Cara: rodona, llarga, de pomes agres, quadrada, de bon any... Ulls: grans, negríssims, rodons, tendres, com taronges, esmorteïts... Nas: ample, petit, recte, aixafat, xato, punxegut, de patata... Boca: petita, de pinyonet, grossa, menuda... Aspecte general: prim, gras, baixet, rabassut, alt com un Sant Pau...

- Manera de ser:

simpàtic, alegre, mandrós, pessimista, sincer, babau, espavilat, gelós, avorrit, somiatruïtes, malparlat, ordenat, assenyat, atrevit, covard, cregut, rialler, orgullós, poruc, graciós, de bona pasta, carregat de romanços...

- Altres aspectes: com va vestit, quins són els seus gustos, quines coses fa, quina feina fa, quin estat d'ànim té,... - Descripció pròpiament dita de la persona. Explicació, amb ajuda d'adjectius, (atractiu, afectuós, alt, amable, alegre, baix, corpulent, dolç, esquerp, inquiet, tímid,...) comparacions (Alt com un campanar, Es movia com un ànec. El seu pèl semblava d'or. Els seus ulls eren negres com el peix. Fort com un roure, blanc com la neu...) i exageracions (més tossut que una mula, té el cervell de mosquit, dents de cocodril, el meu pare quan s'enfada li surten els ulls d'òrbita, quan el meu cosí parla ens dutxa a tots,...)

VOCABULARI: tranquil – nerviós, lent – ràpid, treballador – gandul, simpàtic – antipàtic, xerraire – callat/da, vergonyós/a – decidit/da, covard – valent, tafaner/a- discret/a, presumit/da – deixat/da, juganer/a – seriós/a, despert/a – badoc/a, afectuós – esquerp, polit/da – brut/a, alegre – trist, endreçat/da – desordenat/da, entremaliat/da – pacífic...

També aquesta fitxa ens pot servir de guia.

ASPECTES, ALGUNS ADJECTIUS

-Aspecte general

Alçada, si és prim o gras, vell o jove,...

-Com és físicament

Color dels ulls, volum del nas, forma dels llavis,...

-Com va vestida

Un jersei groc, uns pantalons estripats, unes sabates brutes,...

-Com és de caràcter

Una figa flor, tossut com una mula, molt espavilat,...

-Què fa habitualment

Fa de pagès, va a l'escola, es rasca la panxa,...

-Què li agrada o no

Li encanta jugar a pilota, no pot veure la verdura, li fascina viatjar,...

-Complements que porta

Telèfon mòbil, un llibre, bossa de patates, bossa sorollosa...

Un cop fetes les descripcions seguint aquestes orientacions el quart pas és triar el transport on ha d'estar situada la història i tornem a fer una llista, aquest cop a la pissarra amb els transports públics que l'alumnat coneix, si en falta

Nom i cognoms: _____
algun anem donant pistes fins que l'esbrinen. Un cop acabat el llistat

Escola: _____
discriminem els més i els menys contaminants.

Curs: _____ Categoria: _____



El cinquè pas consisteix en fer un repàs dels temps verbals, present, passat, futur, condicional i mode subjuntiu que possiblement necessitarà l'alumnat per a redactar el text. Repassem els usos habituals d'aquests temps verbals que han après prèviament al llarg de tota l'etapa educativa.

Després juguem a un joc de creació literària (coneixem prèviament el funcionament, ja que l'utilitzem sovint) relacionat amb el tema que ens ocupa. Es reparteix un full en blanc a cada alumne/a i la professora fa unes preguntes que han de respondre ràpidament, doblegar el full i donar-lo al company/a del costat. Quan acaba el joc (10 minuts) cadascu trindrà unes respostes diferents sobre les que havia imaginat escriure i l'exercici consistirà en crear una petita història lligant totes les respostes, afegint un inici i un final. En acabar, es llegiran en veu alta i es faran les observacions pertinents.

Preguntes:

- qui era?
- com era?
- amb quin transport viatjava?
- on anava?
- què va observar?
- com va resoldre la situació?
- ...

Per acabar, deixarem un moment de reflexió i ordre mental i repartirem el full de redacció. L'alumnat ja està preparat.

Seguint aquestes petites indicacions l'alumnat ha repassat i ampliat conceptes que ja sabia, ha resolt dubtes i ha agafat confiança per a deixar volar la imaginació i llençar-se a escriure.

L'alumnat ha après i ha recordat:

- crònica
- ús dels temps verbals
- ús correcte del diccionari
- adjectius i noms
- tipus de transports
- gramàtica
- ortografia
- descripcions físiques i psicològiques
- tècniques narratives
- ...

Aquestes pautes tenen la intenció de guiar i acompanyar en el procés de creació, animar l'alumnat i confiar en les seves capacitats.

Un cop recollides les redaccions podem trobar històries increïbles, tristes, avorrides, agosarades, desestructurades, inintel·ligibles, amoroses, entranyables ... però sobretot històries de creació pròpia.

Les evidències d'aquestes sessions són les redaccions presentades a concurs.

Nom i cognoms: _____

Escola: _____

Curs: _____ Categoria: _____



ANNEX

Un cop recollides les redaccions la professora llegeix o fa llegir un text relacionat amb el transport públic que pot servir de modelatge.

Esperant el desconegut, Roser Jurado i Regué

Finalista 1r concurs de relats breus "Busseja a la ciutat" organitzat per la revista Descriu en col·laboració amb el transport públic de València, febrer de 2018

M'espero pacientment a la parada, com cada dia, el trajecte que m'espera fins a arribar a casa és llarg, però és el millor del dia. Sempre les mateixes cares, els mateixos somriures, les salutacions, l'amable conductor, el fre de l'autobús, la calidesa del seient, els carrers que corren enllà des de la finestra i el moment més esperat, sentir l'escalf reconfortant que em treu tots els mals i totes les cabòries, la meva petita en braços.

Fa dos mesos que cada dia quan acabo de treballar, recullo la meva filla a la llar d'infants, em poso la motxilla porta bebès i espero pacientment el trajecte que ens durà al merescut descans de la nostra llar.

Cada dia faig el mateix trajecte, espero, saludo el conductor de la barba, sempre el mateix, valido la targeta i m'assec sola al final del vehicle al costat de la finestra, veig passar la ciutat durant vint minuts i alleto la meva filla, no em veu ningú, tampoc m'importa, però és el millor moment de la jornada, sento l'escalf de la meva nena i les petites xuclades que fa, alliberant el pit a vessar de llet calentona que l'espera.

Miro per la finestra, ella s'aferra al pit i xucla àvidament i s'adorm en un son plàcid sense deixar d'acaronar-me. És el millor moment del dia.

Ben bé no sé què feia quan pujava sola al bus, suposo que escoltar música o llegir. També mirar la gent que passa pel carrer, quasi sempre les mateixes persones, les mateixes botigues, els mateixos abrics, quan plou els mateixos paraigües... gent que puja i baixa a les diferents parades, somriures tímids i salutacions a desconeguts que ja són coneguts de cada dia. No en tinc un record clar. Ara sí, sé el que faig i com ho faig, acarono la petita i miro la gent, les persones que hi ha a cada carrer i el busco a ell.

Tot va començar fa tres setmanes, com cada dia vaig pujar al bus, vaig seure al final al costat de la finestra, discretament vaig treure el pit i vaig alletar la meva filla arraulida dins la bossa i lluny de mirades indiscretes, com sempre, el millor moment del dia, la calma i la desconexió i el retrobament amb la vida, el vincle inexpugnable de la meua vida des de fa sis mesos.

Una parada abans de la meua sempre observava la porta de la botiga de llaminadures que hi havia al davant. M'agradava veure aquell aparador de coloraines, ple de llaços, caramels, refrescos i figures inimaginables de xocolata. També veure com en sortien els nens, contents i riallers amb les llepolies a la mà. I els no tan nens, amb refrescos, petits detalls embolicats o menjant un gelat.

Aquell dia, però, assegut al costat de la porta hi havia un noi jove, ni gras ni prim, ni alt ni baix, d'allò més normal i corrent, que demanava almoïna. No anava ni mal vestit ni ben vestit, ni reia ni plorava, feia cara de pòquer i si algú li donava una moneda esbossava una tímida ganyota d'agraïment. Me'l vaig mirar amb interès i ell a mi també i a partir d'aquell dia, quan creuàvem les nostres mirades ell feia un petit gest, un petit somriure que li travessava la cara com una cicatriu i a mi se m'encenia alguna cosa per dins.

Va passar una setmana i cada dia el mateix ritual, frisava per arribar a la parada del final del meu trajecte i veure'l, no en sabia res però ho volia saber tot, com era, qui era, per què demanava, per què em mirava?

Vaig decidir fer el primer pas i el dia abans vaig escriure en un foli una pregunta i quan passava per davant seu li vaig ensenyar, -què et passa?- i ell amb cara d'astorat va alçar el polze i va somriure. L'endemà quan el bus va fer la parada habitual ell em va ensenyar un cartell fet en un tros de cartró o deïa que passava gana i no tenia diners, escrit en un català perfecte.

El dia següent li vaig mostrar el meu nou cartell on deïa que jo tampoc tenia diners però que miraria d'ajudar-lo, em va tornar el somriure, va saludar amb la mà i va enviar un petó a la meua filla.

L'endemà, però, per sorpresa meua no hi era i em vaig decebre, sort de l'escalfor de la nena, se m'havia gelat el cor. No sabia què em passava però passaven els dies i no podia deixar de pensar en aquell desconegut, en la immensa pena que m'havia fet, un noi jove, demanant almoïna i gairebé sense fer-li cas ningú, sense treballar i passant

Nom i cognoms: ~~unes penúries inimaginables, una tendresa descomunal cap al desconegut no em~~

Escola: ~~deixava dormir. Havia passat una setmana sense veure'l.~~

Curs: _____ Categoria: _____



PARADA LITERÀRIA

El dilluns següent va passar l'inesperat, el desconegut va pujar darrere meu a la meva parada, em va mirar fixament i es va asseure al meu costat, va esperar que m'acomodés i comencés a alletar la meva filla. No va dir res, jo no sabia què fer, l'excitació i la tendresa que m'inspirava no em deixaven pensar.

Ell no deia res, només em mirava i somreia, mirava la petita i gairebé plorava d'emoció.

Quan vam arribar a la seva parada, bé allà on el veia els altres dies, sense dir res, em va acaronar la galta, es va anar arraulint al meu costat i em va agafar el pit amb una delicadesa extrema, com si s'hagués de trencar, i va començar a xuclar amb avidesa el meu pit ple de llet, com si no hi hagués demà, com si el món s'acabés i no ens tornéssim a veure.

I així va ser, sense dir res, el bus va parar a casa meva, vaig baixar i no el vaig mirar. De fet, no l'he tornat a veure més.

Cada dia espero fer el viatge per veure si el veig.

Nom i cognoms: _____

Escola: _____

Curs: _____ Categoria: _____

